

ตลาดนัดครอบครัว สร้างสัมพันธ์ชุมชน

องค์การบริหารส่วนตำบลไฟกองดิน อำเภอบางปลาน้ำ จังหวัดสุพรรณบุรี

เพราะอยากมี “แกนนำเยาวชน” ที่เข้มแข็งเข้ามาช่วยทำงาน
 เหมือนพื้นที่อื่นๆ ในจังหวัดสุพรรณบุรี ทีมนักกักกอกชุมชน
 อบต.ไผ่กองดินจึงคาดหวังว่า “ทักษะ” และ “ความรู้” ที่ได้รับจาก
 หลักสูตรนักกักกอกชุมชนจะช่วยให้ อบต.ไผ่กองดินเกิด “กลไก”
 การพัฒนาเด็กเยาวชนขึ้น วันนี้แม้แวงของ “แกนนำเยาวชน”
 จะยังไม่เกิดผลเชิงประจักษ์ แต่การ “เชื่อมร้อย” คนในชุมชน
 ให้เข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาเด็กและเยาวชนของ
 ตำบลไผ่กองดินกลับเกิดผลเป็นรูปธรรมชัดเจน

“ไผ่กองดิน” พื้นที่อันอุดมสมบูรณ์ รายล้อมไปด้วยนาข้าว และ
 ผู้คนที่โอบอ้อมอารีย์ ที่นี่นอกจากจะอุดมสมบูรณ์ไปด้วยพืชพันธุ์ธัญญาหาร
 แล้ว ยังมีกลุ่มคนที่มีความเชี่ยวชาญด้านการทำขนมไทย อาทิ ทองหยิบ
 ทองหยอด ฝอยทอง มีกลุ่มชาวบ้านที่เชี่ยวชาญการ “ปั้นเตา” อันเป็น
 ภูมิปัญญาด้านการอนุรักษ์พลังงานชุมชน มีกลุ่มจักสานที่ผลิตงานจักสาน
 จากผักตบชวา และกลุ่มทำเกษตรอินทรีย์

ทั้งกลุ่มคนและกลุ่มอาชีพเหล่านี้ล้วนหล่อเลี้ยงชุมชนไผ่กองดินให้
 เติบโตดังเช่นทุกวันนี้

อย่างไรก็ตาม แม้ตำบลเล็กๆ แห่งนี้จะรายล้อมไปด้วยผู้รู้และความ
 อบอุน แต่คนไผ่กองดินก็ตระหนักถึงปัญหานั้นคือการที่ชุมชนจะต้องตั้งรับ
 ในอนาคต ทั้งเรื่องของการหาอยู่หากิน โดยเฉพาะอย่างยิ่งเรื่องการดูแลบุตร
 หลานให้เป็นกำลังสำคัญในการดูแลชุมชนแห่งนี้ ซึ่งภายใต้การนำของ

ก่าพล จรุงกิจกุล

ก่าพล จรุงกิจกุล นายกองค์การบริหารส่วนตำบล
ไผ่กองดิน นักการเมืองท้องถิ่นเลือดใหม่ของไผ่กองดิน
ก็พยายามทำทุกวิถีทางเพื่อปกป้องบุตรหลานให้รอดพ้น
จากพิษภัยของยาเสพติดที่แม้จะไม่เคยตัวอย่างโจ่งแจ้ง แต่
ก็แทรกตัวเข้ามาในกลุ่มวัยรุ่นที่มีสภาพครอบครัวแตกแยก

นโยบายเพื่อ...เด็ก

“ปัญหาทั่ว ๆ ไปก็เป็นเรื่องเด็กก้าวร้าวที่เชื่อมโยงมา
กับปัญหายาเสพติด อบต.เคยหนุนให้มีการจัดตั้งสภาเด็ก
และเยาวชนระดับตำบลอยู่เหมือนกัน แต่ก็อยู่ได้ไม่นาน
เพราะเมื่อเด็กโตแล้วก็แยกย้ายกันไป ไม่มีการรวมตัวกัน
ต่อเนื่อง” นายก่าพลสะท้อนถึงสถานการณ์ปัญหาเด็ก
และเยาวชนในพื้นที่รับผิดชอบ

ในฐานะที่ตนเป็น “นายก อบต.ไผ่กองดิน” จึง
คิดกิจกรรมเพื่อแก้ไขปัญหาเด็กไว้ค่อนข้างหลากหลาย
ทั้งการจัดค่ายยาเสพติด พาเด็กไปดูชีวิตความเป็นอยู่ของ
นักโทษในเรือนจำ เพื่อให้เห็นโทษของการเสพและขายยา
จัดกิจกรรม “**อบต.เคลื่อนที่**” เพื่อให้ความรู้แก่เยาวชนในเรื่อง
ของการป้องกันยาเสพติด พัฒนาศูนย์เด็กเล็กเพื่อ
แบ่งเบาภาระให้ผู้ปกครอง ซึ่งปัจจุบันพัฒนาไปแล้ว 2 แห่ง
ที่หมู่ 5 และหมู่ 8

“ถ้ามีโอกาสและมีงบประมาณเพียงพอ จะเปิด
ศูนย์ที่ 3 เหตุที่ผมให้ความสำคัญกับการพัฒนาศูนย์เด็กเล็ก
เพราะมองว่าปัจจุบันพ่อแม่ผู้ปกครองเลี้ยงดูบุตรหลานกัน
ตามสภาพ เด็กอาจไม่ได้รับการพัฒนาเท่าที่ควร อบต.
ในฐานะองค์กรท้องถิ่นจึงต้องให้ความสำคัญกับการพัฒนา

ศูนย์เด็กเล็ก เพื่อที่เด็ก ๆ จะได้มีพื้นที่เรียนรู้ ดีกว่าปล่อยให้
ให้เด็กอยู่บ้านเฉย ๆ”

นอกจากสนับสนุนการพัฒนาศูนย์เด็กเล็ก อันเป็น
สถานที่สำคัญในการบ่มเพาะเยาวชนในพื้นที่เพื่อให้เติบโตใหญ่
อย่างมีคุณภาพแล้ว ยังมองว่าการพัฒนาที่สำคัญคือการ
“**พัฒนาคน**” จึงได้จัดส่งเจ้าหน้าที่เข้ารับการอบรมหลักสูตร
“**นักถักทอชุมชน**”

เสียงสะท้อนก่อนเข้าร่วมหลักสูตร นักถักทอชุมชน

กัญญาพัชญ์ บัวมี รองปลัดองค์การบริหารส่วน
ตำบลไผ่กองดิน หรือ “**รองฯ นุช**” เล่าว่า ขณะนั้นมี
หนังสือแนะนำโครงการนักถักทอชุมชนจากสถาบันเสริม
สร้างการเรียนรู้เพื่อชุมชนเป็นสุข (สรส.) ที่จัดเวทีแนะนำ
หลักสูตรที่องค์การบริหารส่วนตำบลดอนมะสังข์ จังหวัด
สุพรรณบุรี และนายกได้มอบหมายให้ไปร่วมรับฟังแนวคิด
ของหลักสูตรฯ เนื่องจากเห็นว่าน่าจะเป็นโครงการที่มี
ประโยชน์

“วันนั้นมีการนำตัวอย่างความสำเร็จของ “**โรงเรียน
ครอบครัว**” ในแต่ละพื้นที่มานำเสนอ เห็นว่าเป็นกิจกรรม
ที่น่าสนใจ แต่ยังคงไม่ออกว่าจะนำมาใช้กับพื้นที่ไผ่กองดิน
ได้อย่างไร...ตอนนั้นแรงบันดาลใจยังไม่เกิด คิดแค่ว่าเป็น
โครงการที่ดีเท่านั้น...”

กานต์พิชชา ทำสวน หัวหน้าสำนักงานปลัด
เสริมว่า สิ่งที่หลักสูตรช่วยเสริมคือเรื่องของ “**การทำงาน
เป็นทีม**” ซึ่งปกติที่ไผ่กองดินจะต่างคนต่างทำงาน และจะ

“เมื่อก่อนจะยึดความคิดตัวเองเป็นใหญ่ เวลาทำอะไรต้องเซตไว้หมด แต่หลังจากอบรมแล้ว เริ่มจะไม่คิดเองแล้ว ทั้งในส่วนงานที่รับผิดชอบและงานส่วนรวม พยายามให้ชาวบ้านเข้ามามีส่วนร่วม ตั้งแต่การคิด การทำ และการประเมินผลด้วย ที่คิดเช่นนี้เพราะคิดถึงความต้องการ เพื่อประโยชน์จะได้ตกอยู่กับชาวบ้านเต็มที่ เพราะเราเป็นข้าราชการประจำคงไม่ได้อยู่ในพื้นที่ตลอด”

ทำงานร่วมกันก็ต่อเมื่อมีวาระพิเศษเท่านั้น

นอกจาก “รองฯ นุช” ที่ถูกส่งเข้าร่วมอบรม โครงการพัฒนาเยาวชนในชุมชนท้องถิ่น (4 ภาค) ระยะที่ 2 : หลักสูตรนักถักทอชุมชน เพื่อพัฒนาเด็ก เยาวชน และครอบครัวแล้ว ยังมี กานต์พิชชา ทำสวน หัวหน้าสำนักงานปลัด สิริภัทร์ สิทธิพงษ์ นักพัฒนาชุมชน และ นิตยภัภา พรวิวัฒน์ธาดา ครูผู้ดูแลเด็ก

แม้บางคนจะเข้าอบรมด้วยความ “เต็มใจ” บางคนต้องเข้าอบรมเพราะ “ตำแหน่ง” และบทบาทการทำงาน แต่นักถักทอชุมชนทั้ง 4 ท่าน ก็เข้าร่วมทุก ๆ ครั้ง ของการอบรม

ได้ “ทักษะ” การทำงาน

รองฯ นุชเล่าว่า หลังเข้ารับการอบรมก็มีโอกาสได้ทำงานเป็นทีมมากขึ้นกับส่วนอื่น ๆ ขณะเดียวกันในระหว่างการทำงานก็ “เปิดโอกาส” ให้แต่ละคนได้แสดงความคิดเห็นอย่างเต็มที่ และในท้ายสุดก็จะช่วยกันหาข้อสรุปของการทำงานร่วมกัน เป็นมติของทีม หรือ ของที่ประชุม

สำหรับ กานต์พิชชา ทำสวน “บลู” หัวหน้าสำนักงานปลัด เล่าว่า ความรู้จากการอบรม นอกจากจะ

เป็นประโยชน์กับการทำงานแล้ว ยังสามารถนำไปปรับใช้ในชีวิตประจำวันได้อีกด้วย

“ที่นำไปใช้ในชีวิตส่วนตัวก็เป็นเรื่องการดูแลลูก เพราะปกติเราไม่ค่อยมีเวลาให้ลูก ทั้งลูกให้อยู่กับทีวี พอได้ฟัง รศ.พญ.นิชรา เรื่องดารากานนท์ โครงการพัฒนาศักยภาพประชากรไทย โรงพยาบาลรามาริบัติ ผู้เชี่ยวชาญด้านการพัฒนาเด็ก ทำให้เราเริ่มแบ่งเวลา เอานิทานมาอ่านให้ลูกฟัง...อีกอย่างคือฟังลูกมากขึ้น เพราะที่ผ่านมามักจะถามว่าทำไมไม่ค่อยได้เจอกัน เราก็มียุติที่อธิบาย ๆ แต่ไม่เคยฟังที่ลูกพูดเลย”

รองฯ นุช ยังบอกอีกว่า การเปลี่ยนแปลงที่ชัดเจนที่สุดคือ มีความยืดหยุ่นในการทำงานมากขึ้น

“เมื่อก่อนจะยึดความคิดตัวเองเป็นใหญ่ เวลาทำอะไรต้องเซตไว้หมด แต่หลังจากอบรมแล้วเริ่มจะไม่คิดเองแล้ว ทั้งในส่วนงานที่รับผิดชอบและงานส่วนรวม พยายามให้ชาวบ้านเข้ามามีส่วนร่วมตั้งแต่การคิด การทำ และการประเมินผลด้วย ที่คิดเช่นนี้เพราะคิดถึงความต้องการ เพื่อประโยชน์จะได้ตกอยู่กับชาวบ้านเต็มที่ เพราะเราเป็นข้าราชการประจำคงไม่ได้อยู่ในพื้นที่ตลอด ในระยะเวลาที่เราอยู่เราจะทำอย่างไรให้ผู้นำชุมชนและแกนนำเห็นประโยชน์ร่วมกับเรา คิดและทำกิจกรรมเอง”

“วิธีที่เปลี่ยนไปของการระดมความคิดเห็นคือ “โครงการ” มิได้มาจากการคิดของใครคนใดคนหนึ่ง แต่เกิดจากการประชุมร่วมกันของชุมชน โดยมีนายกฯ รองนายกฯ และปลัดเป็นที่ปรึกษาและให้ข้อเสนอแนะ”

ด้าน **สิริภัทร์ สิทธิพงษ์ “โบว์”** นักพัฒนาชุมชน บอกว่า ทักษะที่เพิ่มเข้ามาคือการฟัง และการพูด ปกติเป็นคนพูดจาไม่รู้เรื่อง ก็เรียบเรียงคำพูดได้ดีขึ้น...ที่สำคัญคือ **“เริ่มจัดการกับอารมณ์ตัวเองได้”**

“เข้าร่วมหลักสูตรนักถักทอชุมชน เพราะเป็นนักพัฒนาชุมชนคนเดียวต้องรับผิดชอบงานพัฒนาเยาวชนอยู่แล้ว ตอนที่ได้รับเลือกก็คิดแล้วว่า **“คงได้งานมาแน่”** เพราะมันไม่ไกลตัวเท่าไร”

โบว์ เล่าย้อนไปถึงการอบรมครั้งแรกว่า ตอนนั้นรู้สึกตื่นเต้น เนื่องจากเห็นเพื่อน ๆ มาจากหลายพื้นที่ เห็นการสื่อสารต่าง ๆ ที่ค่อนข้างหลากหลายแปลกตา และโดยเฉพาะอย่างยิ่งเมื่อได้ฟังแนวคิดของโครงการก็รู้สึกชอบ เพราะในระหว่างการอบรมต้องมีการลงพื้นที่ด้วย

“จำได้ว่าตอนที่ได้ลงพื้นที่ตำบลหนองสาหร่ายที่มีการนำเสนอเรื่องโรงเรียนครอบครัว ตอนนั้นคิดว่าทำไมเขาทำได้ ทั้ง ๆ ที่อยู่ในพื้นที่สุพรรณบุรีด้วยกัน

เรามีพร้อมทั้งเด็กและศูนย์ แต่เราไม่มีอะไรเลย เห็นแล้วรู้สึกตื่นเต้นมาก อยากให้เกิดแบบนี้ในชุมชนเราบ้าง”

เริ่มต้นที่การวิเคราะห์ “ทุน” ชุมชน

สิ่งที่โบว์และทีมนักถักทอชุมชนอยากให้เกิด คือสิ่งเดียวกับความคาดหวังของนายกฯ คือการร่วมกันพัฒนา **“กลไก”** การทำงานพร้อม ๆ กับร่วมกันขับเคลื่อนชุมชน และแก้ไขปัญหาเด็กเยาวชนที่กำลังอยู่ในภาวะเสี่ยง กระทั่งเมื่อการอบรมเดินทางมาถึงช่วงเวลาที่ต้องทำโครงการ **“นักถักทอชุมชน”** จึงระดมความคิดเห็นร่วมกันว่า **“โครงการ”** ที่จะใช้สำหรับการพัฒนากลไกการทำงานร่วมกันของชุมชนคืออะไร

“ตอนแรกก็ยังไม่คิดไม่ออกว่าจะทำอะไร จึงใช้ทักษะความรู้ที่ได้จากการอบรม คือการจัดประชุมเพื่อระดมความเห็นจากชุมชน ครั้งแรกเชิญผู้นำทั้งตำบล ทั้งนายก อบต.

“เชื่อมร้อยและถักทอ”

เจ้าหน้าที่ อบต. กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน อสม. ตัวแทนผู้ปกครอง ครูที่โรงเรียนวัดราชฎารณ์ ผอ.รพ.สต. มากันเกือบครบ ยกเว้นผู้ใหญ่บ้านบางคนที่ดีภาวะก็จะมอบให้รองผู้ใหญ่บ้านมาแทน เรามองว่าจุดแข็งของไผ่กองดินคือ ความร่วมมือ ความศรัทธาในผู้นำ และความเชื่อมั่นในตัวนักถักทอชุมชน นอกจากนี้ยังเชิญอาจารย์ทรงพล เจตนาวณิชย์ เข้าร่วมด้วย เพื่อกำหนดโครงการ ค้นหาปัญหา และสาเหตุไปพร้อมกัน”

และแล้วการจัดประชุมครั้งแรกภายใต้ความเป็น นักถักทอชุมชนได้เปลี่ยนรูปแบบไปจากเดิมมาก ซึ่งที่ ผ่านมาการจัดประชุมจะออกมาในลักษณะของการ “เชิญ ประชุม” เพื่อมารับฟังนโยบาย ขณะที่รูปแบบการประชุม ประชุมเน้นการ “ออกหนังสือราชการ” เสียเป็นส่วนใหญ่

“เราพยายามดึงความรู้จากการอบรมออกมาใช้ให้ ได้มากที่สุด” รองฯ นุชกล่าว

วิธีที่เปลี่ยนไปของการระดมความคิดเห็นคือ “โครงการ” มิได้มาจากความคิดของใครคนใดคนหนึ่ง แต่เกิดจากการประชุมร่วมกันของชุมชน โดยมี นายกฯ รองนายกฯ และปลัดเป็นที่ปรึกษาและให้ข้อเสนอแนะ

“โปรเจกต์นี้เป็นครั้งแรกที่คิดทำงานร่วมกัน ปิดห้อง คุยกัน ตอนแรกคิดว่าจะลงพื้นที่ไหนดี จะทำอย่างไรให้ ผู้นำทุกคนรู้จักโครงการเราก่อน รู้ว่าเราจะทำอะไร ก็มา คิดวางแผนว่าเราจะไปติดต่อใคร หน่วยงานไหนบ้าง มีการ ระดมความคิดเห็นเรื่องทุนชุมชนว่าใครมีคืออะไร ตรงไหน อย่างไร มีการนำเรื่องหลักการทรงงานมาใช้ เริ่มจากจุดเล็ก ๆ แก้ปัญหา ที่จุดเล็ก ๆ ก่อน”

จุดเล็ก ๆ ที่ทีมนักถักทอชุมชนกล่าวถึงคือ “พื้นที่” ที่สามารถทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยเฉพาะใน

เรื่องของการติดต่อประสานงาน ก็พบว่าหมู่ 8 เป็นพื้นที่ที่ เหมาะสมที่สุด เนื่องจากครูเล็ก หนึ่งในทีมนักถักทอชุมชน อาศัยอยู่ที่หมู่ 8

“นอกจากจะมีครูเล็กเป็นผู้ประสานงานหลักในพื้นที่ แล้ว ในหมู่ 8 ยังมี “ผู้ช่วยจิ๊ก” นางพรสุรีย์ สิลากวิน ซึ่ง เป็นผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้านที่มีจิตอาสาสูง รู้จักผู้ปกครอง รู้จัก พื้นที่มากกว่า มาช่วยอีกแรง.....พอได้ข้อสรุปจึงนำเรื่อง ไปปรึกษานายกฯ ท่านก็เห็นดีเห็นงามด้วย และรับเป็น ผู้ประสานงานให้ในบางเรื่อง”

ก่อเกิดโครงการ “ตลาดนัดครอบครัว”

หลังวิเคราะห์ “ทุนชุมชน” ทีมนักถักทอชุมชน ก็จัดประชุมเครือข่ายระดับหมู่บ้านเพื่อให้แต่ละหมู่บ้าน สะท้อนปัญหาที่เกิดขึ้น ซึ่งส่วนใหญ่ปัญหาที่พบในตำบล ไผ่กองดินคือ เด็กติดเกม บางคนก้าวร้าว ไม่เชื่อฟังพ่อแม่ และบางคนติดยาเสพติด

“พวกเราถามชาวบ้านว่า อยากเห็นลูกหลาน เป็นอย่างไร ทุกคนก็ตอบว่าอยากให้ลูกหลานดีซึ้น วันนั้นก็ชวนคิด ชวนคุยกันหลายเรื่องเพื่อวิเคราะห์ว่า สาเหตุจริงๆ มาจากอะไร...สุดท้ายคำตอบที่ได้คือ มาจากการเลี้ยงดู ครอบครัวขาดความอบอุ่น เนื่องจาก ในระหว่างการอบรมที่ม นักถักทอชุมชนได้ไปดูงานที่ อบต.หนองสาหร่าย และเห็นว่าที่นั่นมีกิจกรรมโรงเรียน ครอบครัว ก็เลยคิดต่อว่า น่าจะทดลองทำดู เพราะ คิดว่าถ้าพ่อ แม่ ลูก อยู่ร่วมกันเป็นครอบครัว ชีวิต น่าจะดีขึ้น เราน่าจะทำอะไรที่ย้อนไปในอดีตบ้างให้มี

กิจกรรมในครอบครัวเพื่อสร้างความสัมพันธ์ หาเวลาให้พ่อแม่ลูกมาอยู่ด้วยกัน”

จากนั้นจึงนำข้อมูลที่ได้มากำหนดเป็นแผนกิจกรรมผ่านการระดมความเห็นร่วมระหว่าง “นักถักทอชุมชน” และชาวบ้านหมู่ 8 เนื่องจากตกลงร่วมกันแล้วว่า หมู่ 8 เป็นพื้นที่นำร่องเพื่อเรียนรู้การทำงานร่วมกันของคนทั้งตำบล โดยหมู่บ้านอื่นจะส่งผู้ใหญ่บ้าน หรือผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้านมาร่วมสังเกตการณ์ด้วย

ฟื้นสัมพันธ์ด้วย “แกงเลียง”

รองฯ นุชเล่าว่า ในการทำประชาคมครั้งที่ 2 ทีมได้ “เทคนิคใหม่” ในการจัดประชุม นั่นคือการจัดที่ประชุมเป็นวงกลมเพื่อให้ผู้ร่วมประชุมเห็นหน้ากัน และเริ่มต้นการพูดคุยด้วยการทำกิจกรรมสั้นทนาการ แม้ว่าทุกคนจะไม่เคยทำมาก่อนก็ตาม

สำหรับการได้มาซึ่ง “เนื้อหา” นักถักทอชุมชนทั้ง 4 คนได้แบ่ง “บทบาท” หน้าที่กันชัดเจนมาก โดยรองฯ นุชจะทำหน้าที่เป็น “คุณอำนวย” ในการนำคุณอำนวยความสะดวกด้านงบประมาณและสถานที่ และบลูทำหน้าที่เกี่ยวกับการวางแผนงานและงบประมาณ ส่วนโบว์น้องเล็กเป็นคนเขียนโครงการ คุณลิขิต ทำหน้าที่จัดบันทึกการประชุม และครูเล็กรับหน้าที่ประสานงาน

“ตอนประชุมเราพยายามนำเทคนิคและความรู้จากการอบรมมาใช้ค่อนข้างเยอะ เช่น เมื่อเห็นว่ามีคนมาร่วมประชุมมาก ก็แบ่งกลุ่มผู้ปกครองออกเป็นกลุ่มตามอายุของเด็กคือ เด็กเล็กอายุ 2 ขวบครึ่งถึง 5 ปี อีกกลุ่มคือเด็กโต ใช้วิธีนั่งล้อมวงชวนคุย เริ่มจากให้ผู้ปกครองแนะนำตัว สมาชิกก็คน มีปัญหาเกี่ยวกับลูกไหม และลูกมีปัญหาอะไรจนครบทุกคน แล้วนำข้อมูลที่ได้มาสรุปให้ทุกคนเห็น “ปัญหา” ร่วมกัน ซึ่งผลก็คล้าย ๆ กับเวทีระดับตำบลคือเด็กติดเกม ก้าวร้าว ไม่ช่วยงานบ้าน ไม่มีความรับผิดชอบ และเสพยาเสพติด จากนั้นก็คิดกิจกรรมว่าในครอบครัว

อยากให้มีโอกาสเกิดขึ้น เพื่อสร้างความสัมพันธ์ในครอบครัว”

บลูเล่าว่า ในช่วงแรก ๆ ชาวบ้านยังคิดกิจกรรมไม่ออก ทีมนักถักทอชุมชนจึงเสนอแนวคิด “ตลาดนัดครอบครัว” โดยให้เหตุผลในที่ประชุมว่า ต้องการให้เด็กหลุดออกจากเกม หลุดออกจากกิจกรรมเดิม ๆ ให้ครอบครัวมีเวลาอยู่ร่วมกัน

“ซึ่งตอนนั้นโครงการมีแล้ว แต่กิจกรรมยังคิดไม่ออกว่าจะทำอะไร ได้แต่ถามช่วงเวลาที่จะสะดวกจากผู้ปกครอง และบอกเล่าแผนการทำงานที่วางไว้ว่าเราจะจัดกิจกรรมทุกเดือนให้พาลูกหลานมาทำกิจกรรมร่วมกัน เป็นการเปิดโครงการไว้อ่อน”

บลูเล่าต่อว่า ช่วงนั้นพอดีที่ทีมนักถักทอชุมชนต้องไปอบรมที่ อบต.หนองขาม เรื่องรักการอ่าน วิทยากรโดยสุดใจ พรหมเกิด ผู้จัดการแผนงานเสริมสร้างวัฒนธรรมการอ่าน และกลุ่มละครมะขามป้อม กอปรกับนึกถึงแนวคิดการทำกิจกรรมที่อาจารย์ทรงพล เคยแนะนำไว้ว่า “การทำกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการกิน และการเล่น จะดึงความมีส่วนร่วมจากคนในชุมชนได้ง่าย” เท่านั้นแหละ...โอเคเดียวบรรเจิดเลยทีเดียวนำเรื่องรักการอ่านมาผนวกกับการแข่งขันทำอาหาร ซึ่งก็คือ “แกงเลียง” นั่นเอง

สาเหตุที่เลือกทำแกงเลียงเพราะเป็นอาหารพื้นบ้านทุกคนทานเป็นอยู่แล้ว แต่สมัยนี้เด็ก ๆ ไม่ค่อยรู้จัก และในชุมชนเองก็มีผักอยู่หลายชนิด ที่สำคัญแกงเลียงก็ให้ประโยชน์ต่อร่างกายมาก อย่างไรก็ตามแม้จะได้กิจกรรมแต่ขั้นตอนและกระบวนการก่อนไปสู่การทำกิจกรรมก็ไม่ใช่เรื่องง่าย คราวนี้ทีมนักถักทอชุมชนต่างร่วมกันระดมความคิด วางแผนจัดกิจกรรมอย่างเต็มที่ ทั้งค้นหาสูตรจัดหาสถานที่ อุปกรณ์ งบประมาณ ที่สำคัญคือทำอย่างไรให้คนในชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมมากที่สุด

“บลูทำหน้าที่หาสูตรอาหาร รองฯ นุชจัดการด้านสถานที่และดูแลเรื่องงบประมาณ ส่วนโบว์กับครูเล็กช่วยอำนวยความสะดวกและดูแลชาวบ้าน”

เมื่อแบ่งบทบาทหน้าที่กันลงตัว พร้อมกับได้วันทำกิจกรรม ผู้ช่วยจิกก็เดินหน้าประชาสัมพันธ์ในหมู่ 8 ชักชวนผู้ปกครองเข้าร่วมกิจกรรมทันที

และแล้วกิจกรรม “ตลาดนัดครอบครัว” ครั้งแรกของไม่กองดินก็เกิดขึ้น

ก่อนเริ่มทำกิจกรรม ความรู้เรื่องการทำสันทนากาถูกดึงขึ้นมาใช้ก่อนเป็นอันดับแรก เพื่อให้พ่อแม่ผู้ปกครองและเด็กรู้สึกผ่อนคลายและอยากมีส่วนร่วมทำกิจกรรม หลังจากนั้นจะแจกสูตรอาหารให้แต่ละทีมไปอ่านและจำส่วนผสมให้ได้ภายใน 10 นาที ขั้นตอนนี้มีไว้เพื่อสร้างนิสัยรักการอ่าน เสริมสร้างความสามัคคีในครอบครัว และรู้จัก

การแบ่งหน้าที่ภายในเวลาที่จำกัด เมื่อจำสูตรได้ก็ให้แต่ละครอบครัวไปหยิบผักที่ใช้เป็นส่วนผสมของแกงเลียงมา และเริ่มประกอบอาหารทันที

“วันทำกิจกรรมชาวบ้านจะนำผักที่มีอยู่มาวางไว้เป็นกองกลาง อะไรที่หาไม่ได้เราก็ซื้อเติมเข้าไป เช่น ปลาทุบ พริก หอมแดง และเห็ด เป็นต้น เมื่อเลือกส่วนผสมทั้งหมดได้แล้วก็เริ่มประกอบอาหาร แต่งานนี้กว่าจะได้ก็เล่นเอาเหนื่อย เพราะทุกครอบครัวต้องใช้เตาถ่าน บางบ้านเคยใช้แต่เตาแก๊ส กว่าจะจุดไฟติดก็ใช้เวลานานเหมือนกัน”

และแล้ว “แกงเลียง” หลากสีสันก็อวดโฉมสู่สายตากรรมการ ซึ่งประกอบด้วย ผอ.รพ.สต. ที่เชิญมาให้ความรู้ด้านโภชนาการ ส่วนกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน หมู่ต่างๆ ก็เชิญมาร่วมเรียนรู้การทำกิจกรรมไปด้วยพร้อมกัน หลังทำกิจกรรมเสร็จก็มีการถอดบทเรียน

ผลสำเร็จจากการเปิด “ตลาดนัดครอบครัว” ครั้งแรก นำมาสู่การเปิดตลาดครั้งที่ 2 ด้วยวิธีคิดเดิมคือกิจกรรมต้องมาจาก “ทุน” ของชุมชน ทั้งเรื่องคนและงบประมาณ

ดังนั้นตลาดนัดครั้งที่ 2 จึงเป็นเรื่อง “จักสาน” ด้วยการเอาวัตถุดิบที่มีมากมายในชุมชนคือ “ผักตบชวา” ให้ผู้รู้หรือปราชญ์ชาวบ้านมาทำหน้าที่ถ่ายทอดความรู้และวิธีการทำจักสาน

“การจัดตลาดนัดครอบครัวนี้ผู้ปกครองให้ความร่วมมืออย่างดี และคิดว่าในอนาคตจะขยายครอบคลุมไปทุกหมู่บ้าน แต่ขณะนี้ใช้หมู่ 8 เป็นแหล่งเรียนรู้การทำงานไปก่อน” รองฯ นุชกล่าว

ผู้หลักและค้ำ

“เราเป็นข้าราชการ งานจะมากจะน้อยเราก็ต้องทำให้สำเร็จ”

เพราะมี “แนวคิด” การทำงานเช่นนี้ จึงไม่แปลกที่นายกกำพล จรุงกิจกุล เห็นความสำคัญของการพัฒนาบุคลากร จึงส่งเจ้าหน้าที่เข้าร่วมอบรมหลักสูตรนักถักทอ

ชุมชน ด้วยหวังว่า “ความรู้” ที่นักถักทอชุมชนได้รับ จะช่วยพัฒนางานของ อบต.ให้แข็งแรงและยั่งยืนมากขึ้น โดยเฉพาะงานด้านเด็กเยาวชน

“อยากพัฒนาเด็กเยาวชนใน อบต.ไผ่ก่องดิน ให้มีศักยภาพ พวกเราถือว่าเด็กเยาวชนมีความสำคัญ โครงการตลาดนัดครอบครัวประเด็นหลักคือ “ส่งเสริมสัมพันธภาพในครอบครัว” เพราะหากครอบครัวเข้มแข็ง แล้วปัญหาต่างๆ ก็จะคลี่คลายลง”

.....
“วันนี้นักถักทอชุมชนทั้ง 4 คน ได้พิสูจน์ฝีมือ ให้เป็นที่ประจักษ์แล้ว ส่วนในอนาคตเขาจะทำต่อไป หรือไม่ก็อยู่ที่พวกเขา ถ้าเขาพร้อม เราก็พร้อมจะ บรรจุเป็นแผนฯ หรือนโยบายให้”
 .....

นายก้าพลบอกว่า วันนี้นักถักทอชุมชนทั้ง 4 คน ได้พิสูจน์ฝีมือให้เป็นที่ประจักษ์แล้ว ส่วนในอนาคตเขาจะทำต่อไปหรือไม่ก็อยู่ที่พวกเขา ถ้าเขาพร้อม เราก็พร้อมจะ บรรจุเป็นแผนฯ หรือนโยบายให้ เพราะดูแลวิถีกิจกรรมนี้ ไม่ได้ใช้งบประมาณมากมายเลย เพียงแต่เหนื่อยคนทำงาน เท่านั้น เพราะทุกคนต่างมีภาระงานที่ต้องรับผิดชอบอยู่แล้ว หากทุกคนยอมเหนื่อย เราก็พร้อมสนับสนุนเต็มที่

“เชื่อมร้อยและถักทอ”

วชิรวิชญ์ บัวมี ปลัด อบต.ไผ่ก่องดิน บอกว่า ปกติ การดูแลสถานการณ์เด็กและเยาวชนของ อบต.ไผ่ก่องดิน อาจไม่ได้ลงไปดูรายละเอียดของปัญหา เนื่องจาก อบต. มีภาระงานหลายด้าน และงบประมาณค่อนข้างจำกัด ดังนั้นจึงให้เป็นบทบาทของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องโดยตรง และ อบต. จะเข้าไปสนับสนุนในบางเรื่องหากมีการร้องขอ

“เท่าที่ทราบจากการทำประชาคม เด็กค่อนข้าง ห่วงเหินจากครอบครัว ยาเสพติดก็มี ตรงนี้ถ้าจะให้ อบต. ไปช่วยแก้ไขมันยาก เพราะต้องใช้ความร่วมมือหลายฝ่าย และงบประมาณน้อย เพราะในพื้นที่ยังมีปัญหาโครงสร้าง พื้นฐานมาก ปล่อยให้เจ้าหน้าที่คิดกันเองว่าจะทำอะไร... และเวลาประชุมประชาคม ความเห็นจากผู้เกี่ยวข้องและ ชุมชนเองก็ค่อนข้างน้อย”

สำหรับหลักสูตรนักถักทอชุมชน ปลัด อบต. ไผ่ก่องดิน เล่าว่า รู้จักจากปลัด อบต.หนองสาหร่าย ที่ชักชวนเข้าร่วมประชุมกับอาจารย์ทรงพล และมีการ ฉายวิถีทัศน์ของ อบต.หนองสาหร่ายที่มีการรวมกลุ่ม เยาวชนในตำบลมาทำกิจกรรมร่วมกัน

“เลยคุยกับนางชวลี คุ่มสุวรรณ รองนายก อบต. เห็นว่าน่าสนใจ จึงนำมาเรียนนายกฯ ท่านก็ตัดสินใจเข้าร่วมโครงการ พร้อมกับส่งเจ้าหน้าที่ 4 คนเข้าอบรมด้วย

โดยคัดเลือกจากตำแหน่งหน้าที่การทำงานที่เกี่ยวข้องกับเยาวชนทั้งหมด”

ในฐานะหัวหน้างานโดยตรง ปลัดวชิรวิชัยบอกว่า เขาจะทำหน้าที่ให้คำแนะนำปรึกษาเป็นหลัก โดยเฉพาะเรื่องการประสานงานว่า พวกเขาควรไปประสานกับใครบ้าง และเวลามีกิจกรรมก็จะเข้าร่วมทุกครั้งเพื่อติดตามงานดูบทบาทที่นักถักทอชุมชนทำว่า ได้ผลดีมากน้อยแค่ไหน แล้วนำไปเรียนให้นายกฯ ทราบ

“ถึงตอนนี้...ดูจากการทำงานของทั้ง 4 คน ผมว่าใช้ได้เลยนะ ทั้ง 4 คนมีการพูดคุยประสานงานกันตลอดเวลา พนักงานก็สนิทสนมกันมากขึ้น เห็นได้จากการจัดกิจกรรมแต่ละครั้งเริ่มมีเจ้าหน้าที่ อบต.จากหน่วยอื่น ๆ อาสาเข้าไปช่วยงานกันมากขึ้น”

ลด ละ เลิก การทำงานแบบไฟไหม้ฟาง

“การอบรมมันเปลี่ยนแปลงเราเยอะมาก” บลูบอกเล่าความรู้สึก ทั้งที่ตอนแรกคิดว่าอาจไม่ได้อะไรจากการอบรมครั้งนี้

“ตอนแรกก็เฉย ๆ ครั้งแรกที่ไปเปิดตัวก็ไม่ได้สนใจอะไรเลย ไม่เข้าใจ จง คิดแต่ว่าเมื่อไรจะพัก เมื่อไรจะเบรค ยิ่งตอนทีล้งไปดูนิทรรศการ เห็นสื่อเยาวชนเยอะมาก แต่ก็ยังคิดไม่ออกอยู่ดี พอช่วงบ่ายมีการละลายพฤติกรรมก็เริ่มสนุก แต่ก็ยังไม่เข้าใจ เริ่มเข้าใจจริงๆ เมื่อไปดูพื้นที่หนองสาหร่าย และยิ่งเห็นภาพชัดเจนขึ้นเมื่อตอนลงพื้นที่ตำบลท่างาม จังหวัดสิงห์บุรี ที่นักถักทอชุมชนชักชวนเยาวชนใช้เวลาว่างมาทำศูนย์เรียนรู้ คิดอยู่ว่ายาก แต่ก็คิดว่าน่าจะทำได้”

หลังจากการอบรมสิ่งที่บลูและนักถักทอชุมชน อบต.ไผ่กองดินได้รับคือ “ทีมงาน” ซึ่งที่ผ่านมามีอยู่ชายคาเดียวกัน แต่ทั้ง 4 คนก็สนิทสนมพูดคุยกันน้อยมาก

“หลักสูตร” ทำให้คนทั้ง 4 หันหน้ามาปรึกษาหารือกันมากขึ้น มีการเชื่อมประสานการทำงานกันภายใน อบต. นอกจากนั้น “ความสัมพันธ์อันดี” ยังขยายออกไปนอก อบต.

สิ่งหนึ่งที่ทำให้ความสัมพันธ์ขยายออกนอกรั้ว อบต. คือ การประสานการทำงานร่วมกัน โดยเฉพาะเมื่อถึงคราวต้องทำกิจกรรม “ตลาดนัดครอบครัว” ทีมนักถักทอชุมชนต่างคิดว่า “หนังสือเชิญ” อาจไม่ใช่แนวทางเดียวที่จะทำให้ผู้เกี่ยวข้องมาร่วมประชุมได้อีกแล้ว

ข้อค้นพบของทีมคือการประสานงานในลักษณะผ่าน “เครือข่าย” บุคคลที่ชาวบ้านให้ความเคารพศรัทธา แต่สิ่งนี้ต้องผ่านการวิเคราะห์ “ทุนของชุมชน” ก่อน ซึ่งนักถักทอชุมชนพูดตรงกันว่า “เมื่อก่อนไม่มีการทำงานในลักษณะนี้”

นอกจากการประสานงานผ่านภาคีเครือข่ายแล้วระบบความสัมพันธ์ส่วนตัวก็ช่วยให้การเชิญประชุมมีประสิทธิภาพมากขึ้น

และเมื่อทุกคนมาร่วมประชุมพร้อมกัน สิ่งหนึ่งที่เปลี่ยนไปจากเดิมคือ “รูปแบบการประชุม”

จากที่เคยจัดวงประชุมแบบแถวหน้ากระดาน ก็เปลี่ยนมาเป็นวงกลมหรือ “ตัวยู” เปลี่ยนบทบาทจากผู้พูดมาเป็นผู้ตั้งคำถาม เป็นผู้ฟัง เปลี่ยนจากการนำเสนอมาเป็นผู้เก็บข้อมูล และข้อมูลที่ได้อีกซึ่งเมื่อก่อนก็คงเก็บบันทึกอยู่ในแฟ้มเท่านั้น ก็ถูกนำมาใช้ประโยชน์ในการทำกิจกรรม เช่นเดียวกันจากกิจกรรมที่เมื่อก่อนเคย “คิดให้” มาโดยตลอด ก็ปรับมาเป็นการ “ร่วมคิดและร่วมทำ”

และกิจกรรมที่ทำ “ร่วมกัน” ก็จะไม่เป็นกิจกรรมในลักษณะของ “ไฟไหม้ฟาง” อีกต่อไป เนื่องจากทุก ๆ กิจกรรมจะผ่านการวางแผนมาอย่างรอบคอบ โดยมีเป้าหมายปลายทางและระหว่างทางที่ชัดเจนคือ

“เด็กและเยาวชนมีพัฒนาการที่ดีขึ้น”

เป้าหมายมีไว้พุ่งชน

เพียงเพราะอยากมี “แกนนำเยาวชน” เข้ามาช่วยทำกิจกรรมเหมือนพื้นที่อื่นๆ ในจังหวัดสุพรรณบุรี คือเหตุผลให้ 4 สาวจาก อบต.ไผ่กองดิน เดินหน้าเข้ารับการอบรมหลักสูตรนักกักกอกชุมชน ด้วยหวังว่า “ความรู้” ที่ได้รับจะช่วยให้พวกเธอมี “แกนนำเยาวชน” เข้ามาช่วยขับเคลื่อนการพัฒนาเด็กและเยาวชนของ อบต.ไผ่กองดินให้เข้มแข็งและมีศักยภาพทัดเทียมพื้นที่อื่นๆ บ้าง วันนี้แม้สิ่งที่คิดฝันไว้จะยังไม่เกิดผล แต่ความรู้ที่ได้รับก็ทำให้ทั้ง 4 คน เปลี่ยนวิธีคิดวิธีทำงานใหม่ จนสามารถสร้างการมีส่วนร่วมของคนในชุมชนได้อย่างที่ไม่เคยมีมาก่อน

กัญญาพัชญ์ บัวมี

กานต์พิชชา คำสวน

กัญญาพัชญ์ บัวมี รองปลัด อบต.ไผ่กองดิน หรือ “รองฯ นุช” เล่าว่า หลักสูตรนี้ทำให้เรามีโอกาสทำงานเป็นทีมกับส่วนอื่นๆ มากขึ้น ได้แสดงความคิดเห็นร่วมกัน รู้จักเปิดโอกาสให้แต่ละคนได้เสนอความคิดเห็น ทำให้รูปแบบของงานกว้างขึ้น อะไรที่เพื่อนไม่ถนัดเราก็คอยเสริมให้ พอเริ่มทำแบบนี้เห็นได้ชัดเลยว่าความสัมพันธ์ระหว่างองค์กรดีขึ้น การที่เรายอมรับฟังความคิดเห็นของเพื่อนร่วมงานจะช่วยเพิ่มพลังให้เขารู้สึกมั่นใจว่าทำได้ ที่สำคัญคือการทำงานลักษณะนี้ยังช่วยแบ่งเบาภาระงานเราด้วย เพราะเราไม่ต้องลงมือทำเองทุกขั้นตอน

“เมื่อก่อนเป็นคนใจร้อนเหมือนกัน ยึดความคิดตนเองเป็นใหญ่ เวลาทำอะไรต้องเซตไว้หมด แต่ตอนนี้เริ่มไม่คิดเองแล้ว ทั้งงานที่รับผิดชอบและงานส่วนรวม พยายาม

ให้เพื่อน ๆ และคนในชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมตั้งแต่การคิด การทำ และการประเมินผลด้วย ที่คิดเช่นนี้เพราะเราคิดถึง ความต่อเนื่อง เพื่อที่ประโยชน์จะได้ตกอยู่กับชาวบ้าน เต็มที่”

กานต์พิชชา คำสวน “บลู” หัวหน้าสำนักงานปลัด เล่าว่า ตอนแรกไม่อยากเข้ารับการอบรมเลย แต่ปลัด ก็ให้มา เอาใบสมัครมาให้เขียนเลย เห็นใบสมัครที่แรกก็ต่อต้านทันที “ทำไมต้องเขียนอะไรเยอะแยะมากมาย ขนาดนี้” คิดในใจว่าอบรมอะไรกัน ทำไมต้องกรอกข้อมูล มากขนาดนี้

แต่พอเริ่มอบรมจริงจังเรื่องหลักการทรงงาน ของในหลวง การคิดวิเคราะห์การทำงาน ก็เริ่มรู้สึกชอบ เพราะตรงกับงานที่ทำ แต่ที่ชอบมากที่สุดคือ “การถอดบทเรียน” ทำให้เราได้ฝึกฝนทบทวนตัวเอง ได้ถูกคิด ถ้าพูดถึงการอบรมฟังวิชาการอย่างเดียว เราก็แค่จำ แล้วก็ลืม แต่การถอดบทเรียนมันทำให้เราจำได้และสามารถนำไปปรับใช้ได้

นอกจากจะนำความรู้ที่ได้รับมาปรับใช้กับการทำงานแล้ว บลูยังนำมาปรับใช้กับลูกด้วย

“เมื่อก่อนเวลาเห็นลูกชกก็ดูลูกทันที โดยไม่ฟังว่า เขาชกเพราะอะไร หรือบางครั้งเขาพยายามจะบอกอะไร เรา ไม่ฟังเหตุผลว่าทำไมเขาถึงไม่ทำ คิดแต่อยากให้ลูกทำ

สิริกอร์ สิกธิพงษ์

นิตยภา พรวิวัฒน์ธาดา

ตามที่เราอยากได้เท่านั้น ตอนนั้นลูกก็ชน ไม่เชื่อฟัง ไม่มีเหตุผล แต่พอได้เรียนรู้เรื่องการฟังทำให้เราหยุดคิด รู้เลยว่า...ที่ลูกไม่ฟังเราเพราะอะไร ตอนหลังก็เริ่มฟังลูกมากขึ้น ต่างคนต่างมีเหตุผลซึ่งกันและกัน ลูกก็กลายเป็นเด็กที่เชื่อฟังมากขึ้น เพราะแม่ก็ไม่อารมณ์ร้อนใส่เขา ใจเย็น มีเหตุผล และนิ่งขึ้น ถ้าจะตีลูกก็จะฟังเหตุผลและอธิบายให้ลูกฟังว่าแม่ตีลูกเพราะอะไร”

สิริกอร์ สิทธิพงษ์ “โบว์” นักพัฒนาชุมชน เล่าว่า หลักสูตรนี้ช่วยส่งเสริมการทำงานด้านเด็กและเยาวชนของเราให้เกิดผลสำเร็จมากขึ้น โดยเฉพาะการสร้างการมีส่วนร่วมกับชุมชน ชอบทุกหลักสูตรที่ได้เรียนรู้ เพราะบางเรื่องเราไม่เคยรู้ แม้เราจะอยู่ในชุมชนเราก็มองไม่เห็น แต่พอได้เรียนรู้ก็เริ่มเห็นทิศทางมากขึ้นว่าถ้าเราจะเริ่มงานพัฒนาเด็กเยาวชนในหมู่บ้านเรา ควรจะเริ่มจากตรงไหนอย่างไร

หลักสูตรนี้ทำให้เราได้เรียนรู้ว่า “การทำงานเป็นทีมสำคัญมาก” เพราะที่ผ่านมาทุกคนใน อบต. จะทำงานแยกส่วนกันหมดเลย โครงการจบก็จบไป ไม่อยากจะทำต่อยอดกับใคร เพราะเหนื่อยแล้ว และไม่มีใครมาติดตามด้วย ได้งบประมาณมาก็ทำให้เสร็จๆ ไป การที่อาจารย์ทรงพลมาคอยนิเทศติดตามงาน ทำให้เราต้องติดตามประเมินผลการทำงานไปด้วยในตัว

“ถ้าไม่มีทีมที่เข้มแข็งอย่างนี้ก็คงท้อเหมือนกัน เราไม่รู้ว่าเป็นอย่างไร แต่สำหรับทีมเราแล้วเรารู้ใจกันมากขึ้น จากเดิมที่คิดเอง ทำเอง แต่งานนี้มีคนร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมวางแผน และยังมีกำลังใจเมื่อได้รับการตอบรับที่ดีจากชาวบ้าน แต่ก็ยังมีอีกหลายเป้าหมายที่เราต้องทำให้มันเกิดให้ได้ โดยเฉพาะแกนนำเยาวชน ซึ่งตอนนี้เราก็เริ่มเห็นแววบ้างแล้ว”

นิตยภา พรวิวัฒน์ธาดา “ครูเล็ก” เล่าว่า ต้องขอบคุณหัวหน้านักวิชาการศึกษาที่ให้โอกาสเรา เมื่อหัวหน้ามั่นใจ เชื่อมั่น เราก็ต้องทำหน้าที่ให้เต็มที่ ตอนแรกรู้สึกกังวลมาก แต่พอได้ไปครั้งแรกก็รู้สึกประทับใจ เริ่มตั้งแต่การตั้งวงสนทนาในรูปตัวยู ซึ่งเป็นรูปแบบการอบรมที่แปลกใหม่ คนก็ไม่มาก และทุกคนเป็นกันเองมาก แรกก่อนเริ่มประชุมก็มีการทำสนทนาก่อน ทำให้เรารู้สึกสนุกสนาน ส่วนความรู้ที่ได้รับจากหลักสูตรนี้คือ การดึงและสร้างการมีส่วนร่วมจากผู้ปกครอง เพราะที่ผ่านมา ไม่ว่าจะทำอะไรกรรมอะไรผู้ปกครองให้ความร่วมมือน้อยมาก หลักสูตรนี้สอนให้เรารู้ว่าถ้าเราสามารถดึงพ่อแม่ผู้ปกครองให้เข้ามามีส่วนร่วมได้ เขาก็จะนิกรักและห่วงแหนชุมชนในที่สุด

